

ի՛նք ի՛հրապ ուղնաւապիրտ Բէսէլա իսմ,
տիւայլն վէ սաիրէ միւնասիպէթէ-
րնյլէ հվլէրինտէ ի՛հրաի մէսէրրէթ
իտէնլէր, ազ չօդ սարֆիլյաթա գաթ-
լանանլար՝ Ս. Աննա Որբանոցունը խա-
թըրլայարագ, ազ չօդ իանէ կէնն-
տէրսէլէր, — պու կիւն մեգըիւր էօք-
սիււլաննէտէ 40—30 պիքէս չօնուգ
գայրըրէօր վէ թէրպիյէ օլուեօր իսէ,
— օ սալէտէ վէ մուսվէնէթին նիս.
պէթինէ կէօրէ, պու միգտար ար-
թապիր թի, մահգա մուսվէնէ-
թին աղըրը վէ վարիտաթնքիֆա-
նէթ իթ մէմէօր երկըինտէն, նիչէ
ֆադիր վէ պիքէս չօնուգլար, էօ-
լանէտէ պէրիտէ սէֆիլ գալմագտա,
վէ միւստգապէլէն նէ օլաճազլարը
չիւսչէնի պիւր հալտէ եաչամագտա
սորլար :

Իբժմէք ճեան Վրդ-է, Էկէրլի գա-
տըն, Էրքէք պիր գաչ խալըր լաճ քիմ-
սէլէր տէ, Խնամակալ սրթաթըլլա
իշթիրաք իթսէլէր, Որբանոց միւհս-
սիսէսի տահա գըլյատէ Էճէմիյէթ
քէսպ իտէրէք, Խաարէսիին պիր
գաթ տահա ինթիգամընա յէ վա-
րիտաթընըն արթմասը իչին մէտար-
լար թէտարիքինէ պիշյիւք պիր սու-
հուլէթ բէյտա օյմուչ օյուր :

Իմո՛ւ, միւմախէյ՛հ վարդապետին,
պաղը խալիթահ՛ Վէ Ֆէտաքետար
մուսավինյէր պուլմասը ֆայտետէն
խալի օլմայաճաղընտան, մահզա էօք-
սիւզ Վէ պիլարէ գըզ չօճուգլարումը
մէնֆառաթընա պու ճիհէթին նազա-
լը տիգզաթմա ալընմասընը թափսիէ
էլլէրիգ:

Տիկէր ճէմաթլարտա, հէր վէսիլէտէ, քէնտի խալլաթխանէլէ-
րինէ իտիլէն հիսապսըզ իանէլէրի
կէօրէւպ, իշիտիպ վէ օդուլուպ, հայ-
լան օլմամազ գապիլ տէյիլ տիր-
հէլէ էրմէնի միլլէթտալարըմըզ, պու-
պապտէ զըպիլէպախշ օլանազ վէ էմ-
սալինէ հիւսնի իպլէթ ատտ իտիլէ-
նէթ մէրթէպէտէ ասարը խալլիյէ
իպրազը իշին, հէր վէսիլէտէն իօթի.
Ֆատէ իտիյօրլար Նալընըզ Կիւպէնկ-
եան Տիկին Վերթինինն վէֆաթը տէ-
յիլ տիր քի, պու կիւն, 230 լիւա
միգտարընտա պիր իեանէնին Ս.Փրկիշ
խաթախանէսինէ վէրիլմէսինէ վէ-
սիլէ օլմուշ տըր, հէման հէր հալ ու
վազթը սըրասընտա օլան, եախօտ
տահա տօլլուսը, էլինի քէսէսինէ
սօգապիլէն զաթլարըն տիւյին վէ
ճէնազէլէրինտէ, Ս.Փրկիշ, Որքանոց,
Աղքատախանամ վէ սաիր միւլէսիսա-
թր խալլիէ նամընա իեանէլէր իտիլ-
մէսի՝ վազիֆէ վէ առէթա մէճպու-
րիյէթ ատտ իտիլիօր։ Անէր՝ քէ-
սիր իւլնուֆուս տըր, անլէրտէ՝ սէր-
վէթ ու իզթիտար ոսհիպի չօզ տըր
տինէճէք։ Վազաա տողրու, լաքին հէր
ճէմաթի, քէնտիսուֆուսընա վէ սէր-
վէթ ու իզթիտարընտ կէօրէ հարէ-
քէթ իիմէլի տիր մէպտէսի գապուլ
իտիլտիկի հալտէ, ճէմաթլըմըզտա,
պու մէպտէ իզթիլըսընա օ եօյտա
համիյէթլէր իճրա իտիլմէտիկի լէս-
լիմ օլընմալը տըր։ Պիպտէ տիւյինէր
օլմաեօր, ճէնազէլէր վուգու պուլ-
մաեօր տիեէմէյիւզ. պունլար, ազ չօզ
հէմօլուեօր, հէմօլ օլանէր իշինտէ,
իզթիտարլարը օլանլար տա պուլու-
նուեօր. ֆապաթ Գա՞շ քիշի պու վէսի-
լէլէր իլէ խաթիթախանէնէ, ֆուզ տըրա-
խանէեէ, էօ քսիլզիւանէեէ իեանէ վէ-
րիեօր։ Ղարսիպի շու տըր քի, պազըլար՝
ճէնապէ պիլլէթլէրինին ալլընտա,

«գուրծնա կէօնաւորիմէմէսի ըւծա օ-
լունուր» տէրի իւրն իթտրիթոր, պիւ-
մէյիլզքի, պունտան մագսէտ վէ մա
նէա նէ՞ տրիւ Պիղիմ անլատըլմըզ,
պու իֆատէ վէ իլան, մահզա բէք
ազ հօմիւ օլան չիչէքլէրէ հասր ի-
տիլծէք բարանն» միւթէվէֆաեա
եախօտ միւթէվէֆիեե հիւրմէթէն,
ուսուրը խալրիեե հասր իտիլմէսի
արլուսընտան իպարէթ օլուպ, էկէր-
չի օլէօյլէ տէյիլ իտէ, էօլէնէ հիւր-
միլէն չիչէք կէօնտըմէք արզու-
սընտան պոլունան ագրապա վէ ա.
հըպպալը ազրուլէրինաէն նիլչին վէ
նէ՞ հագգ իլէ մէն իթմէյի:

[illegible]

ኮከቡ ሆኖ

Թարալարտա պուլունան միւհիէրէմ ա-
պօնէլէրիմիդտէն ապօնէլիք վատէլէրի հը-
լուլ իթմիշ օլանլարն՝ զազէթալարնն
տէֆամըն արզու իթտիլէրի հայտէ, ա-
պանըման պէտէլէրին կէսոտէրմէլէրին
խասնէթէն բէճա իտէրիդ:

ፊት ለፊት

Շուրաթի տէվլէթ մահքէմէյի թէմ. երկ ազալըը՝ Մալիէ տաիրէսի ա. զաւարնտան Ֆէյդի, վէ իսթիւնաֆ մահքէմէսի ազաւարնտան Ֆուսաւ պէյ էֆ. էրէ, Շուրաթի տէվլէթ մալիէ տաիրէսի ազալըը՝ պիտայէթ մահքէմէսի ազաւարնտան Ֆէհրմպէյէ, պիտ. մահքէմէսի ազալըը՝ ազա միււալլիմէրինտէն Շէվլի պէյէ թէվճիհ. Նարարիէի նէզարէթի ումուրէ հուււ ուգիւրէյի միււրէթիէթի մ. տարրէթիէթի մուալլինէյիկէն. Նորաթի պալլէ հալէտէրի ապալըը իշհամի պէյ թայէին. Բուսումաթ էմանէթի րաթմիսթիզ գալլէմի միււրէրի թահսին պէյէ ուէտ սանիսի թիւթպէսի թէվճիհ. էն. գարէ մէրքէզ պիտայէթ մահքէմէսի միււ. ումուրի մուալլինէյիկէ՝ Սի. յուպ պիտ. մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի ըէիսի թէվճիզ էֆ.յէ, Մամուէթի իւլ Աղիզ իսթ. մահքէմէսի րիւաւէրի վան իսթ. մահքէմէսի ճէզա տարրէթի ըէիսի Հասան Ասիի էֆ.յէ, Գոզովա վիլայէթինտէ Գոզանա գայ. իրագալըը՝ Գարաթովա գայմուգաւը Հիւսնի էֆ.յէ, Գարաթովա գայ. իրագալըը՝ Գոզանա գայմագամը Իւսէյին Հիւսնի էֆ.յէ, Բէլլան գայ. իրագալըը՝ Մէքլէպի միւլլէթէ մէն. ունլալընտան Իւմայիլ Հապքէ էֆ. է թէթիլի. Սըր քետիպի հաղքէի Շէհրիպարի թահսին բաշա հապէթլէրինի հէմլիրէսինէ վէ Շուրաթի տէվլէթ ազալընտան Անուրտա Գոււս էֆ.նին զէվճէսինէ Աինն Շէ. ազաթ Նիյալլար իհտան.

ձէսիցէն թիւ րուստիէն աղաղղը՝
 օնիւս վիւայէն թիւ մէքիւսպընը Յիւ-
 աշուս էփայէն Գօնիւս մէքիւսպընը՝
 էվէլէնէ Մանասիւքիւս վիւայէն թիւ
 մէքիւսպի միւսէն իրիկինտէ վէ մու-
 խիւարէն Եէնիշէ Նիւթասիւսիւս միւ-
 իրիկինտէ պուլունմուշ օլան Ատէմ
 էնայի էփայէն թէվիճիճ Ծէնիւս էմա-

նէթի աղասընտան Պէքրի Բեռալի էֆէ. իւէ Դօնիա վիլայէթի տէֆէէր-տարը Պէհնէտաին պէյէ ուլէա էպ վէյի, Սիվաս վիլայէթի ալֆէէրտա-րը Պէհնէտաին պէյէ ուլէա սանիսի, Սիվաս վիլայէթինտէ Համիտիէ դայ-մազամը Սայիտ վէ Զիւէ դայիմգա-մը Մէհէմմետ Րիւշտի պէյէրէ-սա-լիսէ լիւթ պէլէրի թէվէհն, Սըարթա միւթէսարըրըքը Հիւանի պէյ իւէ Պուր-տուր միւթէսարըրըքը Բեաղլիմ բաշա-սէ Զնճի, Ալմասիա մուհասսէպէճիսի Սալիհ էֆէյյէ 3իւնճու, Մէհնիտի, Թօ-գաս մուհասսէպէճիսի Էօմէր էֆէյէ 4իւնճու Օսմանի Նիշանլարը իհսան պուրուրմուշ տրը :

ՏԱԽԻԼԻԷ

Տիւն Աւմանիս սէֆիրի՝ Պապը Աւլտե
Սատրազամ հազրէթէրիլէ միւշագաթի իթ-
միշ, լէ սապահչալըն տախի խարիճիէ
հաղըրը հազրէթէրինին գօնաղընա աղի-
մէթէլէ, հաղըրը միւշարիլէյհ իլէ կէօրիւշ-
միւշ ախլու :

—Տիրն Իրանն աշֆերի՝ իրարհին նա-
ղըրը հաղդէթէրիյէ, վէ Իթաւա աշֆերի
տախի նաղըրը միւշարիւէյհ իւէ միւսթէ-
շարը, վէ պատէհու Շուրաի տէ վլէթ րէի-
սի հազարաթթըյա միւլադաթ իթմիշ տիր:

—Եւզմի մէջ զբերւած մասիէ միւշապիւ-
րի Քաթօֆ պէյ՝ Սատրապաւ հազրէթլէրիյ-
լէ, զէ Անատօլը Օսմ. տէմիր Եօլլալը միւ-
տիւրլէրի զէ Օսմ. պանդաւը միւտիթլէյլէ
մուալլիհի՝ Մասիէ նաւըրը հազրէթլէրիյլէ
միւշապաթ իթմիշլէր տիր :

—Նայէ Տրալէ Բրէսէ զազէթաւը՝ էս-
համը Օսմանիէնին էլքորա պօրապարհա-
մազհար օլտուղը Ֆէզզէլատէ լազպէթ-
տէն պահալա, գուլլէի մալիէյի Օսմա-
նիէնին բէք մէթին վէ միւնքէմ էսապարա
միւպթէնի պուրուհաղընը եազդեօր:

—Մէջը լուր դազէ թա՛ն էշ զբնանն տէր-
անսթի իշին Պուհարթիսթան էմարէթիննէ
կթթիսաշ իսիւնն թէտասպր իւղէրնէ,
էնկէրտէէրոնն իւլու իւն սաիր էշիւսան
թէվզբթ իսիւտիկնի, վէ պոռունն նէթի-
նէսի օլարագ, սիկէր ֆըրգալարըն ոսաի
թէշիսի օլաճաթըրըն, վէ իմարէթին պու-
թէպիլլէրի իսիւտիկնէր իւլէնէսի՝ էէր նաւ-
էն հրանի սէմքրէլըն հասըլ իսէնէկնի
զէսան իւլէնիշ տիր:

—Թան ղազէթաւորն փետր. 10 թա-
րիկին նիւստէսնստէ օգուհուռ աւր. «Պուլ-
լար բէխի վի.քէլաւ» Օտմ. գօրիտէրիյէ
իւլազաթի Խաթէ, Էմարթժէ Պուլլար
չգըհաւ ալէհինտէ թէապպիրի շէտիտէ
թէթ իսխալ Խաիւլի.ք սուրէթիյէ ապպիրի-
թէթ վաղիֆէէրէրնիք գաթիէն իմրաւորն
աւարար վէրիտիկինի պէյան իյէմարն »

—Պուլիկարիւթան հարպիւլէ նաաըըը պո-
ւէֆա. պիւր թահրիարթը ոււոուվէ նէշը Ի-
նէշէֆ, էչգեւա իւլէ Իսթիլաթաա պու-
ոււնաճաօ օլան զապիթանը առքըրլէնին
Իլիբ աաքէրիւլն թարու վէ շհաթէն տիւ-
նա իւրաճազաթ Իսթիլէճէլէրինի պիւտիւր-
իշ տիր:

—Ալթընճը տալիքէի պէտէտիէ սէր միւ-
նէթթիւնիկինէ՛ Ատաւար բօլիս սէր գօմի-
քորի սապըզը Նիյազլի պէյ թայեհին գը-
նմըն ալը :

— Իբրի Պուլկար քրքրաւորն հայը հա-
ւեքէթէ վաղ խոխութիկնէ տարի չըգան
այիտաւորն գաթիէն սալը օլտաւորը, վէ
է վարիկ արտէնին՝ հիսիսլաթ վէ է քիւեա-
ր առհնուեանէ իւէ մութթաւորք օլուպ,
իր կէօնա հարէքէթի առքէրիէ՝ քիմ-
նան քիւրքիւնտէն կէշմէակիկ Պուլկար
էնէկիւրաք չիւրքէթի թարաքընտան իւան
տիւլիշ տիրն

—Մըըըա ֆիրար Վէ օրառան Աթի-
սյա աղիւիթ իաէէէք, նէշրիւաթը իւ-
իւաղեարանէյէ ճիւրէթ իթմիշ օւան Սե-
ուէ Սէմէրճեան համ քիւմէյէ դարը Տէ-
սաստէթ իսթինաֆ միւսաաիի ումու-

միլիկի թարափընտան ակաղ ու կիրիֆթ
միւղէքքէրէսի նէշր օլունմուշ աղըր :

—Բու՞ն ըստրիկիկ Եօլակիմ էֆ.՝ ճու-
մա իրթէսի կըննիւ Պապը Ալիյէ աղիմէթ
խտէլէք, Սաարազամ հազրէթէրկյէ միւ-
լագաթ իթմիչ տիր:

— Եւ լմի մէջ քերտէս Արմանիսս սէֆիր
ըւ. Օսմ. պանդապը միւտիրի ումուսիսի
Մ. Կ. Օպուսնո, Տիւեռնը ումուսիս մէն-
լիս իաարէսի բէլիս զօնանսան Պէրթէ,
Սըրդիսս սէֆիրի վի Եռնան մասլանաթ-
կիւղարը՝ Սատրաղաս հազրէթ իրելլէ միւ-
սըսլաթ իթմէրէրի կիւլի, Ալմանիսս վէ
Լազարի սէֆիրիբլլէ Եռնանս իաարանաթ.
Կիւղարը տալիս իարհիսէ նազըրը բալս
հազրէթ իրելլէ Կէօրիսիւրլլէր տիր:

—Բազար կիւնիւ Անատօլը տէ֛րիւ եօլը
միւտիլլէրի՛ Սատրաղաւօ լէ Թիճարէթ-նա.
Փիա նազըրը հաղարաթըլա միւլագաթ
իլէ֛րիլէր տիր :

—Գրեւա Փապրեգասը միւստիրի, Թէր-
սանէի ամիրէտէ թամիր իտիրմէքտէ օլան
8 գըլթա զըրլընըն թէճիղինէ մախսուս
սէրի թըբալը պիր գաչ կիւնէ գատար
հօլա չըգարսճաղընը Պասրիէ նէզարէթի-
նէ պիրտիրմիշ տիր :

—Պիր պահագա տիրէքթօրը օլան Մ.
Զէրէքաքէն՝ հիւքիւոյթի Սէնիէճէ հէնի-
տէն սաթըն ալընաճագ աթլար իլին պու-
քէրրէ Տէրիսասատէթէ կէլիյ տիր:

—Մէնտու օլան էշեանըն մէնի տուխու-
ւի իշի, Պասրա քէօրֆէզլինին Օսմանլը
սէվանիլի իւղէրինտէ ալթը ատէտ գարա-
ղօլխանէ ինշա օլունահագ տոր:

— Օմմ, պահպանը միւստիլի ումումիսի
Մ. Կ. Օպուսիս՝ ճուսմ կիւնիւ սէլամ
ըզգտան սօնրա ճուզուրը հաղըէթի Բատի-
ւալիյէ քապուլ օլուսարաք, բէտէրինին
էլ-Ֆաթըր միւսնասիպէթիլիյէ թարաթը հազ-
ուէթի Շէնրիլարիտէն ֆամիլետարը հազգըն-
սու լուլթէն իպրազ պուլլուլան մուս-
թէլէն հաւնէթէն սուլայը արղը թէնէք-
քիւրաթ իլլէմիյ տիրլ

—Սիրամ պէյլիկի՝ Սիսամաւորի ժան-
ոսարմա նէֆէրաթընըն միգտարընա 50 նէ-
ֆէր տահա իւալէ իտիլմէսի իլին Պապը
Կիլիսէն միւստատէ իսթէմիշ աիր :

—Այդքիլթան օգուհուռ աքր. «Պուռ-
արարթան էմարէթի՛, քահաճէկէյ միւթէ-
արարըֆլարա պիր թահրիրաթը ուռմութէյ
էնհաերէրէք, շիրքէթլէրի տաղըթմալա-
ւըրը, վէ մէքթուպարլըլա քահաղըտա-
ւըրը դապիթ իթմէլէրինի էմր իլէմիշ տիր,
ճուռա իրթէսի ազաշուր Օսթին գապըթա-
ւըր Միխարիօւքսի, Չոնէքի վէ Նիգօթը
նէրէնէսթ իտրէք, թէվգեֆ իլէմիշ տիր,
Նիրքէթի մուղիրբէնին մէքընդլ մէօսիր
ըլթընա ալընըւլ վէ քահաղըտարը դապիթ
տիրմիշ տիր, Բէիսի վիւքէլա Մ. Տանէֆ,
Եօպրանէտէ, մէգըբիր շիրքէթին գալմա-
լինէ գարալը հաթըքէթի սէպէպիլէյ պա-
ւարան միւտաառէ օլունամայաճաղըրը
էյնան իլէմիշ տիր, էմարէթ՛ էչգընանին
էնհալմուղըրը մէն իթմէք միլդէ, հուռ-
ուտ իւզլիրինտէ պիր սաքէրի գօրօսօն
էնէսիսիսին գարալաշարըմը տրր»

—Առանա վաղիսի Պահրի բաշա տէվրէն
Կարսուսա կիթմիշ տիր :

—Օրտուր Հիմալայնուարին էմրի ալ-
ընտա նազլլէն իլին նէ կիպի վասըթա-
ար պուլունտուղը վէ իմապընտա նէ գա-
ար գաթըր վէ սաիրէ Թէտարիք իտէ-
իլէէն քէլէն մագամը Սէրասքէրիտէն
էլ քիլի օրտուր գօմանտանիարընա սօրուլ-
նէլ սըրի :

—Ճռումս իրթէսի կրելիւ, Պռւկաթիւս
անըն Ռառսուալօֆ նաւ սապրգ գապիւ
էսինէ մէնսուպ զիւ. քէլանըն ռուհաքէմէ
նէն Սօֆրաթա պաշլանմըն աըր, Իշպու
ռուհաքէմէ՝ պիր գաշ ինթիում տէվամ իւ
էնէք տիր:

—Հիւսար համիլէ Տերիստատէթտէի-
սիւարի ալալընն միւսէտտէն թէ-
լի խուսուսնա իրաճէի սէնիէ սուս ուր
միւս տիր, Պու իթի ալայա իզթիզա ի-
նն պէլիլիլէր, զիլայաթը Շահանէտէն
էտարիթ խորիէնթ տիր, Սիւարի ասա-

քերի Շահանէ լէվազիմաթը իւրն էվէլէա վիւայաթը Շահանէտէն 1000 պէյկիր թէ-տարիքի հազգընտա իրատէի սէնիէ չէ-րէֆարտուր պուրուլուու զուպ, պու. քը-րէ միգտարը մէզքըրէ 1000 պէյկիր տա-հա իւպլէ զուռնարազ, վիւայաթը Շահա-նէտէն 2000 պէյկիր թէտարիք իտիլէնէք տիր:

Ենի ալալարըն թէչքիւթիւնա պաշ-լանմը, վէ՛ էֆրատընըն չիմարիւք Տա-վուտ-քաշատա սիւարի էրթօղուլ ալալը գըլաւընըն Կիր թարաֆընտա իգամէթիւնէ գարար վէրիւմը տիր:

—Հիւսսար ալալարը իւրն ալընսանգ հայվանըն իսա-ալարը միւտիրի Ծախք քաշա թարաֆընտան վէրիլէնէք էօլիւ մուճիպիւնէ ալընսանգ տըր: Պու հայվան-լար մաթիւպէ մուվաֆըզ օլմազ իւրն, պիր գաշ պալմար վէ սիւարի զապիթա-նը ինթիլապ օլուռնարազ, հայվան սիւա-րը օլուռնա վիւայաթէրէ կէօնտէրիւմիսի վէ իսարիմէն թէտարիք իտիլէնէք հայ-վանաթըն պազըլէսի օլան 1881 թէս հայ-վանըն տախի, մէմարիք էնէպիլիէտէն, ֆիլաթմա նէրէտէն էնվէնիլէթ կէօրիւլիւր իսէ, օրատան ալընսանը խուսուսընա ի-րատէի սէնիէ շէրէֆարտուր իւլէմը տիր:

—Եռնանըն Տէրիսաատէթ սէֆիրի սա-պըզը բըրէն Մալրօզօրտաթօնըն վէֆա-թընտան տօլալը զէվէնի բըրէնսէն Մալ-րօզօրտաթօյա թէչկըրաֆիւմիէ Հիւսայուռն քէչիտէպիլէ, պէսանը թաազիլիէթ պու-րուլուու, վէ ճէվապէն արզը չիւքրանի ի-տիլմը տիր:

—Իրան տէվլէթի թարաֆընտան իս-րիճիէ նէզարէթի գալէմի մախուս միւ-տիր մուսալիւնի թէչաթ պէն Զիւնի թիւթ-պէտէն Ելիր ու իսարիլիս, վէ Բուսիա հիւ-քիւմէթի թարաֆընտան Մաթպուսթը Տախիլիէ մէմուրալընտան Ծէթիւն իքիւ-տի էֆ Եէ վէրիլէն իւչիւնիւր թիւթպէտէն Սէն-Սթանիսայա նիչանլարընըն գապուլ վէ ինսպընտա թաալիքիւնէ միւսաատէ պուրուլուու տըր:

—Բէմար. Սէնի մալիէնէ ալիտ վարի-տաթը էօրիլիւնի Աշար նիգամիսամէսիւնիսի մէվաթտը մախուսէսի մուճիպիւնէ պիւա ինչալ թահիլի թաազիպ օլուռնազ, վէ պիր աթըրէթի սէնիէի մախուսէ օլմազ իւզըն, աշար պէտէլաթը իթիլգալիէսիւն-տէն 317 սէնիսի նիհանէթիւնէ գաաթար օ-լան պազաեանըն թէմամէն վէ ես գըս-մէն կէլէնէք 318 սէնիսի նիսանը (պարի-լի) նիհայէթիւնէ տէկիւն թէչտիէ օլուռնա-ղը հալտէ, կէլմը կիւնէթիւն ֆաիլիտէն սարֆը նազար իտիլմէսի, վէ պու միւտ-աթիտէ թէչտիէսի տէյն իթմէյնիւլէրտէն սէնիէ աթիէ մայիսի իպիլիտալընտան ի-թիպարէն, թէմաքեան մա ֆալիթ թահի-

լի իւրն թաազիպաթ ինրարը խուսուսընա Մէնիլիսի մախուսը վիւքէլա գարարըլա պիւ իսթիլան իրատէի սէնիէյի ճէնապը ինիլաթէթքէնաշի շէրէֆիւթէլալիլի գալու-րուլուու օլմազլէ, Մալիէ նէզարէթի ճէ-լիլէպիլիս իւարը իւզէրիւնէ իւանը քէչֆի-Եէթի իպիլիտար գըլընտը:

—Մուվազէնի մալիէ գօլիսիսըն իւլէ Օմանը վէ Եռնան թիւարէթ գօլիսիսըն բազար իրթէսի կիւնիւ ինթիլա իթմիլէր տիր:

—Բազար իրթէսի կիւնիւ Ծիրանս սէ-ֆիրի վէ Ինիլիթէրա մաալահաթ կիւզարը Սաաթազամ վէ իսարիճիէ նազըրը հազա-րաթըլա միւսազաթ իթմիլէր տիր: Ծը-րանսա սէֆիրի իսարիճիէ միւսթէլտըր հազրէթէրիս տախի զիարէթ իւլէմը տիր:

—Մէնգուռնէ Տէրիսաատէթտէ պու-լուռնա Բարիլ Օմ. սէֆիրի Միւնիւր պէլ բազար իրթէսի կիւնիւ Պապը Ալիլէ կի-տէրէք, Սաաթազամ վէ իսարիճիէ նազըրը հազարաթընը զիլարէթ իւլէտիլի կիպի, տիւն տախի միւսարիլէյիւմը վէ իսարի-ճիէ միւսթէլալը հազրէթէրիս զիլարէթ իւլէմը տիր:

—Սօֆիատան ալընան պիր թէլէկա-ֆա կէօրէ, Պուկարիսթան էմարէթի ա-սալի ու ինթիլգամը թէչմիլ իթմէք իւզ-րէ պազը սանսազլարտա իտարէի էօրիլի-թէչտիսի իւլէմէք ֆիւրիլիս տիր: Հար-պիլէ նէզարէթի պիր էմրուսէ նէչը ի-տէրէք, զապիթէրիս էրպապը ֆէսաաա իւլիլիւրա իթմէմէլէրիս շէտիտէն էմր իթ-միլ տիր:

—Միր նամ պուկարմա զազէթանըն իրիլաեթիւնէ նէզարէն, Սօֆիա զապըթա-սը 25 նէֆէրէրէպապը իսթիլալը տէրտէթ վէ թէվգըֆ իւլէմը տիր: Սանսազլարտա տախի թէտապիրի շէտիտէ իթիլիսազ օ-լուռնալ տըր:

—Վէչէրնա-Բօսթա նամ պուկարմա զազէթաաա օգուռնալուռնա կէօրէ, Տէ-րիսաատէթ Պուկար գաաթ քէթիլիտա-սը Մ. Կէչօֆ իւլիսի վիւքէլա Մ. Տանէ-ֆիւն էմրի մուճիպիւնէ, Մապէնի Հիւսա-յուռն պաշ քեաթիլի թահիլի բաշա հազ-րէթէրիս իւլէտիլի, Օմանը վէ Պու-կար հուսուսու իւզէրիսնէ սաալի ու էմ-նիլէթի մուհաֆազա իթմէք իւզըն, Պու-կարիսթան էմարէթիւնի թէտապիրի լա-զըմէի իթիլիսազ իւլէնէլիսն տալի թէչ-միլնաթ վէրմիլ տիր:

—Չըգան ճուսա կիւնիւ Պուկարիս-թան Մէնիլի վիւքէլալը, բըրէն Ծէրու-նանարն իրիլաեթի թահիլիտա սուրէթի ֆէվգէլաթտէ ազար ինթիլա իւլէմը, վէ Ծիլիպէ իւլէ Գէօթիլէնտիլա, հաթիլա Սօ-ֆիանըն պիր գըլալընտա իտարէի էօրիլի-նիս թէչտիլիսի վէ սաալի իւլալ իտէն

էրպապը ֆէսաաա գաաթը թէտապիրի միւ-էսիլիէ իթիլիսազընը գարարալալընը տըր:

—Վիւնա զազէթալարընտա օգուռ-տուռնա կէօրէ, Պուկար էնգըլալը հաա-լէրիս թէչմալուգ իտէրէր իսէ, Եռնա-նըն սաալիլիս մուհաֆազալը իւլիս տէվ-լէթի Ալիլէ մուսալէնէթ իթմէյնէ հազըր պուլուռնալուռնա Աթիլա հիւքիւմէթի պէյան իթմիլ տիր: Հաքիս մէզքիւր զա-զէթալար իւլալէթէն տիլօրլար քի, տէվ-լէթի Ալիլէ քէնտի թէչմիլաթը, սաաթի-րիսն չօզըլը վէ իգթիլալը սալէսիտէ օլ գաաթար գուվլէթի տիր քի, Բուսէ-լի վիւսեթիլէրիսնէ սաալիլի մուհաֆազա իթմէք ինսպ իտէրէ, մուսալէնէթի իս-արիճիէն ինթիլալը օլմաաանգա տըր: Ա-թիլա զազէթալարը Պուկար էրպապը ֆէ-սաաթնա գարըն Եազըլօրալ:

—Ճէմիլիլէթի թուպիլիսն սէնիլ տէվ-րիսի օլուռնալուռնա, չըգան ճուսա կիւն-քի ինթիլալընտա, հէյնէթի իտարէ վէ գա-լէմէն Ենիտէն շու սուրէթի թէչքիլ ի-տիլմիլ տիր: Իւլիս Բուսիա իսաթալա-նէսի միւտիրի Տր. Չէթօթիլէվ, Իւլիս մուս-վիլի էվլէլի Տր. Պալիլիս, Իւլիս մուս-վիլի սանիլի Պալիլի իսաթալալանէսի օ-թէրաթէրիւ Ծիւրի բաշա, քեաթիլի ու-մուլի Տր. Եազըլալան, քեաթիլի Տր. Անտոնազօրու, քեաթիլի-միւլէլի Տր. Բիցիլի, Բիւթիլալանէ մէմուրը Տր. Ա-թէթօրիլտէս իւլէ սանսազ քեաթիլ Տր. Գիւս-թօֆօրիտէս մէմուրիլէթիլիսնէ իպգա օ-լուռնալար տըր:

Մէզքիւր ինթիլալան Մ. Աթէթօրի-տէս տէնիլ սուլուռնա միգըպալարա գար-չը պազը իսաաթէլիլի հալի օլմաթնա մէպիլի, սօգազլարըն պու սու իւլ սուլան-մաալըն ֆալալէլիլի օլմաալը հազըրտա պիր էսէր օգուռնալ, վէ տէնիլ սուլու-Եիւքէք մաճէլիլտէ Եազըլմը պէնտէր-տէ սազլանալալ, շէնիլիս ալալըլ Եօլ-լարընը թէմիլիլէնէք պիր ազընթը բէյ-տա օլապիլէնէկիլիս, վէ պու սուրէթիլէ պուլալը իսաթալալըլալա վէ թիլֆօնա գարըն ուլարալալալիլէնէկիլիս, վէ համա-լարտա տախի տէնիլ սուլը գուլալանըլա-սը սաեթիլտէ, հէր մէվիլիլէ մախուս ըլընազ հալիլէ տէնիլ պանսօլը իտիլէ-պիլիլէնէկիլիս պէյան իւլէմը տիր:

—Գօնհա-Երէլի իսթիլիսն ինչաա-թընա պալալալալ իւզըլի, տալիլի Սաա-րազալիտէ պիր գաշ կիւնտէն պէրու ին-րա օլուռնա միւզաթէրաթ ճուսա իր-թէսի կիւնիւ իսթիլալ պուլուպ, մազպա-թալը մազամը Սաաթազալիլէ թազիլա գըլընմը, վէ բազար կիւնիլ Մէնիլի վիւ-քէլալալա մէվգուլի պանս վէ միւզաթէրէ օլմուլ տըր:

—Բօսթա Մազալալ էֆ յի գաթիլ իթմիլ օլան Սամուլէ Երէզհան նամ չախս Պգ-միր իսթիլիսալ մաճէթէմիլտէ զըհապէն մուհաթէմէ օլուռնարազ, 15 սէնէ քիւրէք ճէզալարա մաճէթէմ օլմուլ, վէ շէրիքի ճիւսպէթի օլմազլա մազընտ օլան Սոն-փան Բաթաեանըն պէրաթիլիսնէ գարար վէրիլմը տիր:

—Պէյօղլուռնա պազգալ Անտոնալըն գաթիլիսնէ տօլալը ճիւսպէթիլէ իթիլալ ի-տիլմիլ օլան իպրաիլիսնէ էվլէլիլ կիւն Մաճէթիլէ ճիւսպէթտէ մուհաթէմիսի պիւ ինրա, 15 սէնէ քիւրէք ճէզալարա մաճ-քիւլ օլմուլ տըր:

—Սամուռնա շէնիլմիլ 1332 գօլուռն կէլմիլ տիր:

—Իսթիլալալ թօփալիսն իսանը Եա-զընտա գուլթուռըլը իտէն վաճառ Ալ-հանազհանըն իթիլալալ հիւք օլուռնալ տըր:

—Սիլալալ Նիքսար նամ մաճէլիլտէ յուլալ շօտա պիր քէրէ, վէ Կէմիլիք-տէ ճուսա կիւնիլ պիր գաշ քէրէ զէլէլ-լէ վուգու պուլուլ տըր:

—Մէրսիսնէ Եօղլուր թազարընտա յուլալարըն 21ինի կիւնիլ օլմաճէթիլալարըն իսանէսիսնէ հարիլ գուհուր ի-տիլալ, ալթընտալի Կ մազալալ իւլէ պէրա-պէր Եանմը տըր:

ԱՅՎԱԼԸ ՀԱՎԱ

Ենիմիլիտէ 10—15 կիւնտէն պէրի հալալալը գարարալընա կիթմէթտէ իւքէն, տիւն սօղուգ էրէլիլէ շիտտէթիլիլալ, վէ արաալըն Եիւզիլիլէ գար Եազմը տըր: Սօ-ղուգ իսալի շիտտէթիլիլէ էլան տէվլալ իթ-մէթտէ, վէ գար աանէլիլի տիւլմէթտէ տիր:

—Իսարաթ վիւայէթիլիսն Կէման Կէր թաաֆընտա չօգտան պէրի միսի կէօ-րիւլիլէ միւ սուրէթտէ շէտիտ պիր գըլ ին-րաի հիւք իթմէթտէ օլուպ, սօսուլ սը-ֆըրտան 25—30 տէրէնէ ալալըլա էնմիլ, վէ գարն չօզլուլընտան Եօլլար գաթան-մը տըր: Գէպան թաաֆընտա Ծրաթ նէհ-րի տօնտուլընտան, Եօլմուլար վէ սարի-լէրի հարէթէթ իտէմիլիլէր տիր: Գէպան Ենիլալտէ քի գալըլալարտան պիրիլ պուգ-լար արաալընտա նապէտիտ օլուպ, պիր սիկէրի տէ պուգլարտան զէտէլէնէրէք, պուգլարըն ազընթընտա տօղուռ ազըպ կիթմիլ տիր: Գէպանտա տօնալ օլան նէհր գընընտա պիրիլէ միլ օլան բօսթա վէ Եօլմուլար նէհրի պուգլարը իւզըլիլա-տէ Եիւրիւմէյն պալալալըլալը կիլպի, մէրէքի վիւայէթ իւլէ Տէրսիմ հուսուսը-նը ալընալ տիկէր պիւլիլէ պիր նէհր տէ տօնտուլընտան, Տէրիսաատէթ, Պաղտա, Երգիլանս վէ Տէրսիմ բօսթալարը միւթա-տընտան պիր հաթիլա սօնրա իսարաթա վաալը օլապիլիլիլէր տիր:

Բօսթա սէվգիլիլէ մէմուր Կ գապիլիլէ-նիս բարազալըն տօնալ տըր: Պիր չօգ չէլմէլէր վէ ըրմազլար իւլէ էվլէրտէ պու-

(26)

ՊԻՔԻՍ ԳԱՏԸՆ

Մատամ Անայիս Բէրէն՝ էրզազընը պիր սիւրիւ հայուսալար գաապ իթմէյնէ գալըլը-մընալըն, հէման օթուրտուղը Ենիտէն սըլըլալարազ, կէօզըլիլէ բարաալընը հալտէ, — Սիլ օ իւլի պանա պրազըն, վէ մի-նիլիսի պէլալը էլլէրիլիլէ քիւրէմէյնիս: պէնիլալ էլլէրիլ մէչին կիպի սէրթ վէ թուլ-լա կիպի գըրմըլը օլուռնալընտան, օ իւ պանա ալիտ տիր, տէտի:

Պէօլէ տիլէթէք, Անայիս Բէրէն՝ զէն-պիլլէրտէ մէվճուտ սէպէվաթ, մէյլէ վէ գալիլիլէլիլէ չըգարմալա պալալարը, վէ պուլլալը չըգարտըլըն, նէֆաթէթ վէ սալիլիլէնէ տալի օլ գաաթար մէտի ու սէ-նա իթմէթտէ իտի քի, Մարսէլ կիւլմէսի-նի թուլալալար իտի:

Մարսէլ վէ գաթուռն գաաթն, բիլի-թիլէնէք թաալալարն թէրթիլալ վէ թայիի-

նի խուսուսընտա կէօրիւլտիւքէրի էնաա-տէ, գաթու չալընտը:

Մարսէլ. — Օ տուր, տիլէրէք, հէման գաթուլա գօշտու, վէ գաթուռն գաաթն տալիս, — Պէնիլալ կիպի պիր պուլալընըն գուլուրալար արաալընտա պուլուռնալար՝ հիլ Եազըլմազ. պէն տէ մաթպալալա չէթիլէ-յիլ, տէլիլալ, մէվճուտ էրզազը ալարազ, թաալալըն հազըլըլալալ իւզըլէ, մաթպա-լա կիթիս:

Ծիլալալը Մարսէլ Եանմիլալը իտի կէլէն քիմալ՝ սապըրալըլըլալալ պէթէմէք-տէ օլուռնալ մէվկիլիլ Բաուլու օլուպ, պու-լիլէ կէնիլէր՝ անսազ պիր գաշ սաաթտան պէրու Եէլիլիլիլիլի կէօրմէլիլ օլուռնա-լարը հալտէ, պիր գաշ ալալարտան պէրի կէօրիւլմէլիլիլ տիր կիպի, իգհարը մու-հապպէթ իւլէտիլիլէ:

Բաուլ. — Հայպուպէթիլ մէմանընտա նամըլ վազըլ կէչիլարիս, ազիլէմ, տէլի սիւալ իթտի:

Մարսէլ. — Սէնի իսթիլալարալալ չա-լըլալար: Սէն նէ՛ Եաթըն, տէտի:

— Սէնտէն ուզալ պուլուռնալըլմտան տօլալը մաճուռն իտիլ:

Մէրգուլալարն կէօրիւլտիւքէրի էնաա-

տէ, մատամ Բէրէն իւլէրի կիրիլալ, քէնտի-լէրիլի թաալիլ իթմէյնտէն տօլալը աթիլ-լըլ տիլէնէրէք, բիլիլիլէնէլի Եէմէլէրի հազըլմալալալալալ չէլլէր սօրտու: Անսազ պու գաաթըն իւլէրի կիրիլի վէ վազը օ-լան սիւալիլիլիլ թարազ օլ գաաթար խօշ ի-տի քի, իթի կէնիլէր՝ կիւլմէթտէն քէն-տիլիլիլիլ թուլալալար:

Պիր ազ սօնրա, Բաուլ, — Հայտէ ազիլէմ, շաթընը կիլիս տէ տիլալը չըգալըլալ: Լիւքէնիլալիլ թարաֆ-լարընտա պուլուլալալ իւզըլէ, ժազ Կօվէն իւլէ սէօլիլիլիլ: Պու վէսիլէ իւլէ պիր ազ տօլալըլըլ, տէտի:

Մարսէլ, թուալէթիլի Եաթմալ իւլիս օլաալարն կիրիլիլիլտէ, աթաթըլման գա-թուլընըն էնիլալտէ աեազ սէլիլիլ իւլիլիլ-տիլիլիլտէն, Բաուլ գաթուլուռնալար, վէ կիւ-զէլ վէ գէթի թաալիլիլիլ պիր գըլ չօնու-ղընըն՝ մատամ Բէրէնէ թէսիլալ իթմէք իւզըլէ էլիլտէ քիւլիլէ պիր սէրէթ թուլթ-տուլընը կէօրտիլ:

Մատամ Բէրէն տէ, աթաթըլման գա-թուլընըն ալըլալըլըն իւլիլիլիլ իւզըլիլ-նէ, գօշարազ կէլիլալ:

— Սէֆիլ, նիլիլի Մ. մարքիլի թաալիլ

իթտիլ. — գաթուլը չալալալալ մը իտիլ, Եա-լաալ պէթէլիլէմէլ իլ իտիլ, տէտի:

Չօնուգ չալըլարը, վէ բալալալ կէօզլէ-րիլի Բաուլալ աթիլ իտէրէք, մանէաալար սուրէթտէ պազմալալալալալալ:

Բաուլ. — (չօլուղըն գըլըլմըլ կիւզէլ սալալարըն էլիլէ օլալալալալալալ) Պու գըլ քիլմ տիր:

— Անաալըլ պուպալըլ պիր սէֆիլ տիր: Պիւլիլէ վալիլտէսի չըգան հաթիլալ վէֆաթ իթիլիլիլտէն, գօշուլար պանա թաալիլէ իթիլիլէր, Պէն տէ, պէնիլալ օլմաալըլմ զէ-ման օտալը պէթէլիլիլ իւլիս Եանմալալալալալալ: Չէվալըլ չօնուգ, քիմալիլ օլմաալը-ղընտան, սիլիլիլ պիւլուլիլնէ գաաթար պիր իսալարալ իսանէյն գօլուլալալալ տիւլիլիլա-լիւք իտիլ:

— Մատամ Բէրէն, սիլ հազըլէթէն սալալալէթիլիլ պիր գաաթընըլըլ. պու էմրի իսալարալ պէն տէ սիլէ Եաթալմ իտէնէլիլիլ:

— Սլ գըլըլմ, սանա պէլալալ պիր սիլքէ վէրէլիլիլ: Չօնուգ՝ բարալը ալալալ իսթէմէլիլէք, — իսար, թէչէքըլար իտէրիլ: գաթէն սիլ պանա բարա վէրիլիլիլիլ տիր: չիլ-տիլ իսէ, մատամըն սալէսիլտէ պէնիլ հիլ պիր շէյն ինթիլալըլ Եօզ տըր, տէտի:

